

ആവർത്തനത്തിന്റെ 'രസ'തന്ത്രം

وَلَقَدْ وَصَّلْنَا لَهُمُ الْقَوْلَ
لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ

അബൂ തൈമിയ്യ ഹനീഫ് ബാവ

عَفْظُ اللَّهِ

ISLAMBOOKS.IN

ആവർത്തനത്തിന്റെ 'രസ'തന്ത്രം

وَلَقَدْ وَصَّيْنَا لَهُمُ الْقَوْلَ
لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ

حفظه الله
അബൂ തൈമിയ്യ ഹനീഫ് ബാവ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ഇഷ്ടമുള്ളത് ആവർത്തിക്കുന്നതിൽ മടുപ്പു കാണിക്കാത്തവനാണ് മനുഷ്യൻ. ആയുസ്സിന്റെ അധികഭാഗവും അനുഭവിച്ചു തീർക്കുന്നത് ആവർത്തനത്തിലാണ്. ഭക്ഷണം, വ്യായാമം, ധനസമ്പാദനം, യാത്ര, വിനോദം തുടങ്ങിയ കാര്യങ്ങളിലേറെയും തനിയാവർത്തനം. എങ്കിലും തന്റെ ആവശ്യമെന്ന് മനസ്സിലാക്കി അവയോട് പൊരുത്തപ്പെടുന്നു. ഇഷ്ടപ്പെട്ട പുസ്തകം ആവർത്തിച്ചു വായിച്ചുസ്വദിച്ചതിന്റെ കണക്കു പറഞ്ഞ് അഭിമാനം കൊള്ളുന്നവരെത്ര! ഇഷ്ടഭാജനത്തിന്റെ വാക്കുകൾക്ക് കാര്യമില്ലാത്ത രാവു പകലാക്കുന്നവരെത്ര! അവർക്കുണ്ടോ അതിൽ വല്ല വിരസതയും.

അല്ലാഹു അവിയാക്കളെ നിയോഗിച്ചത് സന്മാർഗ്ഗവും സത്യദീനമായാണ്. (الهدى ودين الحق) അഥവാ, ഉപകാരപ്രദമായ അറിവും, സീകാര്യയോഗ്യമായ കർമ്മവും (العلم النافع والعمل الصالح) ഏതെന്ന് ജനങ്ങളെ പഠിപ്പിക്കാനാണ്. രഹസ്യമായും പരസ്യമായും, രാപ്പകൽ ഭേദമന്യെ തങ്ങളുടെ സമൂഹത്തോട് അവർക്ക് പറയാനുമായിരുന്ന വിഷയം ഒന്നുതന്നെ. അല്ലാഹുവല്ലാതെ ന്യായമായും ആരാധിക്കാൻ അർഹനായി മറ്റൊരുമില്ല. അവന്റെ കൽപ്പനാവിലക്കുകൾ മാനിച്ച്, സൂക്ഷിക്കേണ്ട മുറപ്രകാരം സൂക്ഷിച്ച് ജീവിക്കണം. അവന്റെയടുക്കലേക്ക്

നിങ്ങൾ മടക്കപ്പെടും. നിങ്ങളുടെ കർമ്മങ്ങൾക്കനുസരിച്ച് അവൻ പ്രതിഫലം നൽകും. ഈ സന്ദേശം ആവർത്തിച്ച് ബോധ്യപ്പെടുത്താനാണ് ഒരുലക്ഷത്തി ഇരുപത്തിനാലായിരം നബിമാർ നിയോഗിതരായത്.

അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿وَلَقَدْ وَصَّلْنَا لَهُمُ الْقَوْلَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ﴾ [القصاص]

“തുടരെ തുടരെ നാം അവർക്ക് ഈ വചനം എത്തിച്ചു കൊടുത്തു കൊണ്ടേയിരുന്നു, അവർ ഓർത്തിരിക്കുന്നതിനു വേണ്ടി.”

[ഖസ്ര 51]

﴿وَصَّلْنَا﴾ (വസ്സൽനാ) എന്ന വാക്കിനെ വിശദീകരിച്ചുകൊണ്ട് ഇമാം ഇബ്നു ജരീർ അത്ത്ബരി رَضِيَ اللهُ عَنْهُ പറയുന്നു: :

وأصله من: وصل الحبال بعضها ببعض. [جامع البيان]

“ഈ വാക്കിന്റെ അടിസ്ഥാനം: കയർ ചിലത് മറ്റു ചിലതിനോട് ചേർത്തു എന്ന പ്രയോഗത്തിൽ നിന്നാണ്.” [ജാമിഉൽ ഖയാൻ]

ഇമാം സഅദ്ദി رَضِيَ اللهُ عَنْهُ പറയുന്നു:

أي: تابعناه واصلناه، وأنزلناه شيئاً فشيئاً، رحمة بهم ولطفاً ﴿لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ﴾ حين تتكرر عليهم آياته، وتنزل عليهم بيناته وقت الحاجة إليها. فصار نزوله متفرقاً رحمة بهم، [تيسير الكريم الرحمن]

“**തുടരെ തുടരെ നാം അവർക്ക് ഈ വചനം എത്തിച്ചുകൊടുത്തു കൊണ്ടേയിരുന്നു**” അതായത്, നാം അതിലൊന്നിനെ മറ്റൊന്നിന്റെ പിന്തുടർച്ചയാക്കുകയും പരസ്പരം ചേർക്കുകയും ചെയ്തു. അവരോടുള്ള കാരുണ്യത്താലും ആർദ്രതയാലും അൽപ്പാൽപ്പമായി നാം അതിനെ അവതരിപ്പിച്ചു. **﴿അവർ ഓർത്തിരിക്കുന്നതിനു വേണ്ടി﴾**; അവന്റെ ആയത്തുകൾ അവരുടെ മേൽ ആവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ, അവന്റെ വ്യക്തമായ പ്രമാണങ്ങൾ ആവശ്യനേരത്ത് ഇറങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ. അങ്ങനെ അൽപ്പാൽപ്പമായി വ്യത്യസ്ത സന്ദർഭങ്ങളിൽ അവതരിച്ചത് അവരോടുള്ള കാരുണ്യ മായത്രം.”

[തയ്സീറുൽ കരീമിർറഹ്മാൻ]

ശൈഖ് സൈദ് അൽ മദ്ഖലി رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ പറയുന്നു:

إعادة المسألة وتكرارها لتفهم وتعلم وتنقل على وجهها، هذا هو الأصل وهو من السنة، وقد كان النبي ﷺ إذا تكلم أعاد الكلام ثلاثاً ليفهم عنه، لأن شرع الله منزل بالنقل والمشافهة، فما حفظ أصحاب النبي ﷺ الكتاب والسنة إلا بالمشافهة. [نزهة القاري]

“ഒരു വിഷയം ഗ്രഹിക്കാനും പഠിക്കാനും ശരിയാം വിധം കൈമാറ്റം ചെയ്യപ്പെടാനും വേണ്ടി, വീണ്ടും വീണ്ടും ഉണർത്തുകയും ആവർത്തിക്കുകയും വേണം. അതാകുന്നു അടിസ്ഥാനം. അത് സൂന്നത്തിൽ പെട്ടതാണ്. നബി صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ സംസാരിക്കുമ്പോൾ തന്റെ വാക്കുകൾ മനസ്സിലാക്കിക്കൊടുക്കുന്നതിനായി മൂന്നു തവണ ആവർത്തിക്കുമായിരുന്നു. കാരണം അല്ലാഹുവിന്റെ നിയമം

അവതരിച്ചത് നേർക്കുനേരെ ചൊല്ലിക്കൊടുത്തും കൈമാറിയുമാണ്. നബി ﷺ യുടെ സ്വഹാബത്ത് കിതാബും സുന്നത്തും സംരക്ഷിച്ചതും നേർക്കുനേരെ ചൊല്ലിപ്പഠിപ്പിച്ചുകൊണ്ടാണ്.” [നസഹതുൽ ഖാരി]

ആവർത്തനത്തിന്റെ മുൻഗണനാ ക്രമം

അല്ലാഹുവിന്റെ റസൂൽ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ പറയുന്നു:

مَنْ يُرِدِ اللهُ بِهِ خَيْرًا يُفَقِّهْهُ فِي الدِّينِ. [متفق عليه]

“അല്ലാഹു ഒരുത്തന് നന്മയുദ്ദേശിച്ചാൽ അവന് ദീനിൽ ജ്ഞാനം നൽകും.” [ബുഖാരിയും മുസ്ലിമും ഒന്നിച്ചുദ്ധരിച്ചത്]

എന്താണ് അറിവ്? ഇമാം ഇബ്നനുൽ ഖയ്യിം رَضِيَ اللهُ عَنْهُ പറയുന്നു:

العلم قال الله قال رسوله قال الصحابة هم ألو العرفان.
[الكافية الشافية]

“അറിവെന്നാൽ അല്ലാഹു പറയുന്നു, അവന്റെ റസൂൽ പറയുന്നു, സ്വഹാബത്ത് പറയുന്നു എന്നതാണ്. അവരാകുന്നു ജ്ഞാനികൾ.”

[അൽ കാഫി യതു ശ്ലാഫിയഃ]

അല്ലാഹുവിനെ സ്നേഹിക്കുന്ന, അവന്റെ കലാം ഇഷ്ടപ്പെടുന്ന, അവന്റെ റസൂലിനെ സ്നേഹിക്കുന്ന, സുന്നത്തിനെയും സ്വഹാബത്തിനെയും സ്നേഹിക്കുന്ന, അവരുടെ മൻഹജ് പിന്തുടരുന്ന, സത്യത്തെയും അതിന്റെ വാഹകരെയും സ്നേഹിക്കുന്ന ഒരുത്തന് അറിവിന്റെ ആവർത്തനം വിരസമല്ല; അത് രസമാണ്. പഠനത്തിന്റെ ഒഴിച്ചുകൂടാനാകാത്ത ഭാഗമാണ്.

അറിവനുസരിച്ചാണ് ഓരോരുത്തരും ജീവിതാവശ്യങ്ങളുടെ പ്രാധാന്യവും മുൻഗണനാ ക്രമവും നിശ്ചയിക്കുന്നത്. ഐഹിക ജീവിതത്തിന്റെ പുറംപൂച്ചിൽ മാത്രം ഉടക്കിക്കിടക്കുന്ന മിഥ്യാധാരണകളുടെ ഭാഗ്യവും പേറി നടക്കുന്നവരെ സംബന്ധിച്ച് അല്ലാഹു പറയുന്നു::

﴿يَعْلَمُونَ ظَهْرًا مِّنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ هُمْ غٰفِلُونَ ﴿٧﴾﴾ [الروم]

“ഐഹിക ജീവിതത്തിന്റെ ബാഹ്യതലം മാത്രമേ അവർ മനസ്സിലാക്കുന്നുള്ളൂ. പരലോകത്തെക്കുറിച്ച് അവർ തീർത്തും അശ്രദ്ധാലുക്കൾ തന്നെയാണ്.” [൫൦ 7]

﴿فَأَعْرِضْ عَن مَّن تَوَلَّىٰ عَن دُبُرِنَا وَلَمْ يُرِدْ إِلَّا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ﴿١٩﴾ ذٰلِكَ مَبْلَغُهُمْ مِّنَ الْعِلْمِ ۗ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَن ضَلَّ عَن سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَن أَهْتَدَىٰ ﴿٢٠﴾﴾ [النجم]

“അതിനാൽ നമ്മുടെ ബോധനത്തെവിട്ട് തിരിഞ്ഞുകളയുകയും ഐഹിക ജീവിതം മാത്രം ലക്ഷ്യമാക്കുകയും ചെയ്തവരെ താക്കൾ അവഗണിച്ചേക്കുക. അതാകുന്നു അറിവിൽ നിന്നും അവർ എത്തിയ അന്തിമബിന്ദു.

നിന്റെ റബ്ബാണ് അവന്റെ മാർഗത്തിൽ നിന്ന് പിഴച്ചവനാരെന്ന് ഏറ്റവും നന്നായി അറിയുന്നവൻ, സന്മാർഗ്ഗം പ്രാപിച്ചവൻ ആരെന്നും ഏറ്റവും നന്നായി അറിയുന്നവൻ അവൻ തന്നെ.” [നജ്മ് 29,30]

ഭൗതിക ലോകം അല്ലാഹുവിന്റെ സൃഷ്ടി പ്രപഞ്ചത്തിൽ തുലോം ചെറുതും നശ്വരവുമാണ്. ഏറെ പ്രാധാന്യം കൽപിക്കേണ്ടത് പരലോകത്തിനാണ്. പാരത്രിക ലോകത്തെക്കുറിച്ച് മനസ്സിലാക്കാനും അവിടെ സൗഭാഗ്യം നേടാനും ആവശ്യമായ അറിവുകളാണ് ആത്യന്തിക യാഥാർത്ഥ്യങ്ങൾ. അത് അല്ലാഹു അവന്റെ ദൂതരിലൂടെ എത്തിച്ചുതന്ന വിജ്ഞാനമാണ്. മനുഷ്യരെ ഭൂലോകത്ത് അധിവസിപ്പിക്കുന്ന സമയത്ത് അല്ലാഹു ആദമിനോടും ഹവ്വായ്ക്കുമോടും പറഞ്ഞു:

﴿ قَالَ أَهْبِطْ مِنْهَا جَبِيحًا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ فَأَمَّا يَا آدَمُ فَكُنْ هُدًى فَمَنِ اتَّبَعَ هُدَايَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْقَى ﴿١٣٣﴾ [طه]

“അവൻ പറഞ്ഞു: നിങ്ങൾ രണ്ടുപേരും ഒരുമിച്ച് ഇവിടെ നിന്ന് ഇറങ്ങിപ്പോ കവീൻ. നിങ്ങളിൽ ചിലർ മറ്റു ചിലരുടെ ശത്രുക്കളാണ്. എന്റെയടുക്കൽ നിന്നുള്ള മാർഗ്ഗദർശനം നിങ്ങൾക്ക് വന്നെത്തും. അപ്പോൾ ആർ എന്റെ മാർഗ്ഗദർശനം പിന്തുടരുന്നവോ അവൻ വഴി തെറ്റുകയില്ല, നിർഭാഗ്യവാ നാവുകയുമില്ല.” [താഹാ 123]

അന്ധിയാക്കലിലൂടെ അല്ലാഹു മനുഷ്യർക്ക് എത്തിച്ചുതന്ന അറിവ് സീകരിക്കാൻ തൗഫീഖ് ലഭിച്ച അവന്റെ വിശിഷ്ട അടിയന്മാർ അവർക്ക്

വന്നു കിട്ടിയത് സന്തോഷത്തോടെ സ്വീകരിക്കും. അതിൽ അവർ ആനന്ദം കണ്ടെത്തും. അതിന്റെ മാധുര്യം അവർ ആസ്വദിക്കും. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿قُلْ بِفَضْلِ اللَّهِ وَبِرَحْمَتِهِ فَبِذَلِكَ فَلْيَفْرَحُوا هُوَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ﴾ [يونس]

“നബിയേ പറയുക: അല്ലാഹുവിന്റെ ഔദാര്യവും അവന്റെ കാരുണ്യവും ലഭിച്ചതിന് നിങ്ങൾ ആഹ്ലാദിക്കുവിൻ, അതാണ് നിങ്ങൾ ഒരുക്ക കൂട്ടുന്ന മറ്റെന്തിനെക്കാളും ഉത്തമം.” [യൂനുസ് 58]

عن معاوية بن أبي سفيان يحدث عن رسول الله ﷺ، أنه قال: «الخير عاذة، والشر لجاجة، ومن يرد الله به خيراً يفقهه في الدين» [رواه ابن ماجه وحسنه الألباني]

ആവിയ: ബിൻ അബീ സുഫ്യാൻ رضي الله عنه നിവേദനം. അല്ലാഹുവിന്റെ റസൂൽ صلى الله عليه وسلم പറയുന്നു: “നന്മ ഒരു ശീലമാണ്. തിന്മയാകട്ടെ ഒരു നഷ്ണതു കയറ്റമാണ്. അല്ലാഹു ഒരുത്തന് നന്മയുദ്ദേശിച്ചാൽ അവന് ദീനിൽ ജ്ഞാനം നൽകും.” [ഇബ്നു മാജ: സൂനനിൽ ഉദ്ധരിച്ചത്]

നന്മയുടെ കാര്യം അതീവ ലളിതവും മനോഹരവുമാണ്. മനുഷ്യന്റെ ശുദ്ധ പ്രകൃതിയോട് അതിവേഗം ഇണങ്ങുന്നു. രോഗബാധിതമല്ലാത്ത ബുദ്ധിക്ക് അതിവേഗം ദഹിക്കുന്നു. അഹങ്കാരം കൊണ്ട് കേടുവന്നിട്ടില്ലാത്ത ഹൃദയം കാന്തവുമായി അടുത്തുവെച്ച ഇരുമ്പെന്നപോലെ അതിനെ ആഗിരണം ചെയ്യുന്നു. നന്മ അയത്നലളിതമായ ശീലമാണ്. തിന്മയുടെ കാര്യം നേരെ മറിച്ചാണ്. ശുദ്ധപ്രകൃതിയിലേക്ക് അതിരുകടന്ന് നഷ്ണതുകയറുന്നു. ബുദ്ധിയെ രോഗാതുരമാക്കുന്നു. കലർപ്പും കാരിരളും ഹൃദയത്തിലേക്ക്

തള്ളിക്കയറ്റുന്നു. അതിന്റെ അജീർണ്ണത മനസ്സിനെ അസ്വസ്ഥമാക്കുന്നു. പിന്നെ പിന്നെ അത് കരാള ഹൃദയത്തിന്റെ ഭാഗമായിത്തീരുന്നു. അസ്വസ്ഥ തകളോടൊപ്പം അതിനെ അത് കൂടെക്കൂട്ടി കാലം കഴിക്കുന്നു. അതിൽ തന്നെയാണ് ആസ്വാദനമെന്ന് സ്വയം ബോധ്യപ്പെടുത്തുന്നു. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ﴾ [المطففين]

“അങ്ങനെയല്ല, മറിച്ച് അവർ സമ്പാദിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നത് അവരുടെ ഹൃദയങ്ങളിൽ കറപിടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.” [മുത്വഹ്ഫിഫീൻ 14]

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا أَخْطَأَ خَطِيئَةً نُكِنَتْ فِي قَلْبِهِ نُكْتَةٌ سَوْدَاءٌ، فَإِذَا هُوَ نَزَعَ وَاسْتَغْفَرَ وَتَابَ، سُقِلَ قَلْبُهُ، وَإِنْ عَادَ زِيدَ فِيهَا حَتَّى تَعْلُوَ قَلْبُهُ، وَهُوَ الرَّانُ الَّذِي ذَكَرَ اللَّهُ: ﴿كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ﴾»

[رواه الترمذي وحسنه الألباني]

അബൂ ഹുരൈറ: رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ നിവേദനം. അല്ലാഹുവിന്റെ റസൂൽ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ പറയുന്നു: “നിശ്ചയമായും ഒരു അടിയൻ ഒരു തെറ്റു ചെയ്യുമ്പോൾ അവന്റെ ഹൃദയത്തിൽ ഒരു കറുത്ത കുത്ത് വീഴ്ത്തുന്നു. അവൻ അതിൽ നിന്ന് പിൻമാറുകയും പാപമോചനമർത്ഥിക്കുകയും പശ്ചാത്തപിച്ചു മടങ്ങുകയും ചെയ്താൽ അവന്റെ ഹൃദയം തുടച്ചുമിനുക്കപ്പെടും. അല്ല, തെറ്റുകൾ ആവർത്തിക്കുന്നുവെങ്കിൽ അതിലെ കറുപ്പ് വർദ്ധിച്ചുകൊണ്ടേയിരിക്കും; അത് അവന്റെ ഹൃദയത്തെ കീഴടക്കുവോളം. അതാണ് അല്ലാഹു പറഞ്ഞ ‘റാൻ’ (കറപിടിപ്പിക്കൽ). “അങ്ങനെയല്ല, മറിച്ച് അവർ

സമ്പാദിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നത് അവരുടെ ഹൃദയങ്ങളിൽ
കറപിടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.” [തിർമുദി സുന്നനിൽ ഉദ്ധരിച്ചത്]

നല്ല ഹൃദയം നന്മയുടെ ആവർത്തനത്തിലും അത് ശീലമാകുന്നതിലും
സന്തോഷിക്കുന്നു. അതിന്റെ മാധുര്യം ആസ്വദിക്കുന്നു. തൗഹീദിന്റെ,
സുന്നത്തിന്റെ, സ്വഹാബത്തിന്റെ കാൽപ്പാടുകളുടെ, ഉപകാരപ്രദമായ
അറിവിന്റെ, സീകാരയോഗ്യമായ കർമ്മത്തിന്റെ, നല്ലവാക്കിന്റെ,
ഉൽകൃഷ്ട സ്വഭാവത്തിന്റെ, നന്മ കൽപ്പിക്കുന്നതിന്റെ, തിന്മ
വീരോധിക്കുന്നതിന്റെ... ആവർത്തനം അതിന് രസമാണ്, വിരസമല്ല.

.....

അബൂ തൈമിയ്യ ഹനീഫ് ബാവ

08 മദ്രാൻ 1445 / 18 March 2024

ഖുർആനും സുന്നത്തും സലഫുകളുടെ മൻഹജ് അനുസരിച്ചു മനസ്സിലാക്കുവാനും പഠിക്കുവാനും ഉതകുന്ന ഗ്രന്ഥങ്ങളും കഴമ്പുള്ള ലേഖനങ്ങളും

www.islambooks.in

ഖുർആൻ പരിഭാഷകളും വ്യാഖ്യാനങ്ങളും വായിക്കുന്നവർക്കുള്ള ഒരു മാർഗ്ഗരേഖ

ഖുർആൻ വിവരണം

www.quranvivaranam.com

ഖുർആനും സുന്നത്തും സച്ചരിതരായ പൂർവികർ മനസ്സിലാക്കിയ പോലെ അതിന്റെ ഏറ്റവും പരിശുദ്ധവും വ്യക്തവുമായ രൂപത്തിൽ പഠിക്കാൻ

ilmus Salaf
Darul Hadeeth As-Salafiyya, Kerala

www.ilmussalaf.com